

Ministerie van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties

Amsterdam, 31 augustus 2015

Betreft: *Consultatie Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 20..*

Geachte dames en heren,

Hierbij reageert BCPA op het concept-wetsvoorstel Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 20XX (consultatieversie juni 2015).

Inleiding

BCPA is een samenwerkingsverband van de in Nederland actieve dochterondernemingen van BT Group, Verizon Enterprise Solutions en Colt Technology Services. Deze aanbieders leveren wereldwijd telecommunicatiediensten en IT-oplossingen aan grootzakelijke klanten en overheidsinstellingen.

BCPA volstaat in deze zienswijze met een kritische reactie op het voorstel om aanbieders van communicatiediensten te verplichten om mee te werken aan ongerichte interceptie in 'bulk' (artikel 33 en artikel 37). Deze verplichting is niet noodzakelijk, niet proportioneel en niet duidelijk. Ten onrechte worden aanbieders niet gecompenseerd voor hun investeringen. BCPA licht dit standpunt hierna toe.

Verplichting is onvoldoende duidelijk bepaald

De bevoegdheid om verkeer in 'bulk' te onderscheppen is bijzonder ruim omschreven. Hetzelfde geldt voor de corresponderende medewerkingsverplichting. Noch in de wet noch in de Memorie van Toelichting is omschreven wat de medewerkingsplicht voor aanbieders precies behelst. De bevoegdheid wordt op geen enkele wijze begrensd.

De Memorie van Toelichting vermeldt slechts dat ‘maatwerk is vereist’, en dat de diensten een ‘nauwkeurige omschrijving’ moeten geven van de soort medewerking welke van de aanbieder wordt verlangd. De voorzieningen die moeten worden getroffen zijn niet beschreven, laat staan gespecificeerd. Een en ander moet worden uitgewerkt in nader overleg met de aanbieders.

Lasten voor het bedrijfsleven: blanco cheque

Uit het wetsvoorstel blijkt niet dat is nagedacht over de lasten voor het bedrijfsleven. De lasten voor het bedrijfsleven worden nergens beschreven, ook niet in hoofdstuk 11 van de Memorie van Toelichting, dat is gewijd aan de lasten voor het bedrijfsleven.

Wanneer de aanbieders de kosten voor hun rekening moeten nemen is het des te meer van belang dat de verplichting duidelijk en begrensd is. Dat is niet het geval. Aanbieders worden in feite geacht om een blanco cheque uit te schrijven. BCPA maakt hier bezwaar tegen. Aanbieders moeten redelijkerwijs in staat zijn om een begroting op te stellen en om de benodigde projectwerkzaamheden in te plannen.

Regeling is niet noodzakelijk en niet proportioneel

Het maatschappelijk belang van misdaad- en terrorismebestrijding is evident. Niettemin moet de vraag worden gesteld in hoeverre nieuwe bevoegdheden en verplichtingen noodzakelijk en proportioneel zijn. De noodzaak van de nieuwe bevoegdheid is niet evident. Iedere onderbouwing ontbreekt in het voorstel. De regeling is ook niet proportioneel, om twee redenen.

Ten eerste worden, als gezegd, aanbieders geacht om een blanco cheque uit te schrijven. Dit maakt de regeling evident disproportioneel. Ten tweede is het niet proportioneel om deze verplichting aan alle aanbieders op te leggen. Grootzakelijke aanbieders, zoals BT, Colt en Verizon, zijn vanwege de aard van hun dienstverlening niet of nauwelijks in staat om bij te dragen aan de bestrijding van de misdaad en bij het handhaven van de staatsveiligheid. Toch zullen ook zij volop moeten investeren om te voldoen aan de nieuwe verplichtingen.

Zoals steeds het geval is bij wetgeving inzake bevoegd aftappen en data-retentie ontbreekt zelfs een summiere kosten-batenanalyse. BCPA maakt hier opnieuw bezwaar tegen. Het is niet bij voorbaat redelijk om de kosten die zijn gemoeid met het dienen van een maatschappelijk belang neer te laten slaan bij telecomaanbieders. En zeker niet bij grootzakelijke aanbieders, die geen diensten leveren die gewoonlijk door criminelen of terroristen worden afgenomen.

Vrijstelling

BCPA heeft bij herhaling gepleit voor een vrijstelling van aftap- en bewaarverplichtingen voor aanbieders die niet of nauwelijks worden bevraagd. Als voorbeeld noemt BCPA de vrijstelling van de bewaarplicht die geldt in het Verenigd Koninkrijk. Aanbieders die minder dan 10.000 klanten bedienen worden in het Verenigd Koninkrijk in beginsel niet aangewezen om te voldoen aan de bewaarplicht. Aanbieders die wel worden aangewezen ontvangen een vergoeding voor hun medewerking. Behoeftestellers betrekken dus de kosten in hun afweging. Dit maakt dat behoeftestellers per definitie oog hebben voor de noodzakelijkheid en proportionaliteit van een maatregel. Deze systematiek verdient navolging.

Grensoverschrijdende werking

BCPA noemt nog een laatste bezwaar. De verplichting heeft betrekking op al het verkeer dat via de netwerken van in Nederland gevestigde aanbieders wordt afgehandeld, ook op verkeer tussen niet in Nederland gevestigde klanten, dat om technische redenen (deels) via een Nederlands netwerk wordt afgehandeld. De verkregen informatie kan bovendien worden uitgewisseld met inlichtingen- en veiligheidsdiensten uit andere landen (artikel 49 en 77). Deze bijzonder ruime, grensoverschrijdende bevoegdheden zullen afbreuk doen aan de aantrekkingskracht van Nederland als vestigingsland voor bedrijven voor internationaal opererende telecomaanbieders en hun klanten. Deze bevoegdheden staan bovendien haaks op het streven naar een digitale eengemaakte Europese markt.

Conclusie

De noodzaak om op grote schaal ongericht in 'bulk' verkeer te onderscheppen is niet gegeven, en wordt in het voorstel niet aangetoond. De financiële consequenties zijn even onduidelijk als verstrekkend. Dit is met name onbillijk ten aanzien van aanbieders die niet of nauwelijks kunnen bijdragen aan de opsporing van strafbare feiten en aan het handhaven van de staatsveiligheid. Een vrijstelling voor zulke aanbieders ligt in de rede.

De plannen zijn kritisch ontvangen in de pers, en een record aantal zienswijzen is inmiddels ingediend via internetconsultatie.nl. BCPA wijst in het bijzonder op de zienswijze van het Instituut voor Informatierecht, verbonden aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Amsterdam (IViR). Het IViR concludeert dat het wetsvoorstel niet voldoet aan de standaarden die zijn gebaseerd op grondrechtelijke verplichtingen. Mocht dit wetsvoorstel ongewijzigd worden aangenomen, dan dreigt herhaling van het bewaarplichtscenario, met alle kosten van dien.

BCPA is desgewenst graag bereid om deze zienswijze nader toe te lichten.